

Compostering reststromen van Vaste Planten- en Zomerbloementelers

Casper Slootweg

Het IDC ondersteunt en stimuleert ondernemers in de Greenport Duin & Bollenstreek bij kennis- en innovatievragen.

Hier wordt geïnvesteerd in uw toekomst. Dit project wordt mede mogelijk gemaakt door het Europese Fonds voor Regionale Ontwikkelingen van de Europese Unie en een bijdrage van de provincie Zuid Holland.

© 2015 Wageningen, Stichting Dienst Landbouwkundig Onderzoek (DLO) onderzoeksinstituut Praktijkonderzoek Plant & Omgeving. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van DLO.

Voor nadere informatie gelieve contact op te nemen met: DLO in het bijzonder onderzoeksinstituut Praktijkonderzoek Plant & Omgeving, BBF

DLO is niet aansprakelijk voor eventuele schadelijke gevolgen die kunnen ontstaan bij gebruik van gegevens uit deze uitgave.

Praktijkonderzoek Plant & Omgeving, onderdeel van Wageningen UR Business Unit Bloembollen, Boomkwekerij & Fruit

Adres : Postbus 85, 2160 AB Lisse
: Prof. Van Slogterenweg 2, 2161 DW Lisse
Tel. : +31 252 462121
E-mail : casper.slootweg@wur.nl
Internet : www.ppo.wur.nl

Inhoudsopgave

pagina

SAMENVATTING.....	4
1 INLEIDING	5
2 OPZET EN UITVOERING	7
3 RESULTATEN	8
4 CONCLUSIE.....	11

Samenvatting

Elk teeltbedrijf van Vaste Planten en Zomerbloemen heeft een reststroom van plantaardig materiaal. Deze reststroom wordt nu meestal als afval afgevoerd. Hiermee verdwijnen kostbare nutriënten en organische stoffen van het bedrijf, die later in de vorm van compost en (kunst)mest weer moeten worden aangevoerd. In dit project is de mogelijkheid van het centraal composteren van gewasresten, met gesloten mestboekhouding, onderzocht. Een composteerbedrijf zamelt dan de gewasresten van verschillende bedrijven in. Deze worden bij elkaar gecomposteerd. Vervolgens wordt de ontstane compost naar evenredigheid over de bedrijven verdeeld.

De conclusie van dit project is dat het centraal laten composteren van gewasresten door een groep telers niet met gesloten mestboekhouding mogelijk is.

Daarnaast is de aparte compostering van de deze groep op de composteringsbedrijven (praktisch) niet mogelijk en kan de kwaliteit, door wisselende samenstelling van het afval niet worden gegarandeerd. Het beste alternatief is afvoer van gewasresten en aanvoer van kwalitatief goede (gecontroleerde) compost, eventueel in een collectief van telers.

1 Inleiding

Elk teeltbedrijf van Vaste Planten en Zomerbloemen heeft een reststroom van plantaardig materiaal. Dit materiaal bestaat uit afgemaaide gewasresten, uitschot bij de oogst van bloemen en planten, overschotten bij het rooien en onkruid als er handmatig gewied wordt.

Deze reststroom wordt nu meestal als afval afgevoerd. Hiermee verdwijnen kostbare nutriënten en organische stoffen van het bedrijf, die later in de vorm van compost en (kunst)mest weer moeten worden aangevoerd. De bedrijven hebben zelf geen mogelijkheden om de gewasresten veilig en efficiënt te composteren. Goed composteren vergt kennis en aandacht om het proces goed te sturen en geen risico te lopen op overblijvende ziektekiemen en onkruidzaad.

Het doel van dit project is om geen kostbare mineralen en organische stof van het bedrijf te laten verdwijnen.

De bedrijven behoeven minder te investeren in meststoffen en het organische stof gehalte van de grond blijft beter op peil, wat leidt tot een gezondere teelt met minder middelengebruik.

2 Opzet en uitvoering

In dit project is de mogelijkheid van het centraal composteren van gewasresten onderzocht. Een composteerbedrijf zamelt dan de gewasresten van verschillende bedrijven in. Deze worden bij elkaar gecomposteerd. Vervolgens wordt de ontstane compost naar evenredigheid over de bedrijven verdeeld.

In de aanpak is een go-no go moment opgenomen.

Eerst is onderzocht of de voorgestelde constructie (wettelijk) haalbaar is, als het gaat om een neutrale mineralenboekhouding.

Als dit mogelijk blijkt (go) zal een inventarisatie gemaakt worden van geïnteresseerde telers en composteerbedrijven. Er zal een inschatting gemaakt worden van de hoeveelheden en de aard van de gewasresten, op basis waarvan composteerbedrijven kunnen bepalen of er toevoegingen noodzakelijk zijn om tot een goede compost te kunnen komen en of deze toevoegingen in het wettelijke kader passen.

Als het ernaar uitziet dat centraal composteren haalbaar is, is de formulering van een vervolgproject gepland, waarin in een pilot de praktische uitvoering van het proces en de kwaliteit van de compost wordt gemonitord.

Voor het onderzoeken van de haalbaarheid van centraal composteren is de regelgeving onderzocht en is overleg gevoerd (persoonlijk, telefonisch, of e-mail) met o.a.:

Rijksdienst voor ondernemend Nederland; Robin Kok e.a.
LTO Noord; Linda Janssen

Den Ouden Groenrecycling B.V ; Hans van der Staak
Indaver Compost en Biomassa B.V. ; Jan van den Heuvel
Tardy Vermicultures bv ; Nel Liefing

3 Resultaten

De regelgeving van de overheid voorziet niet in een constructie, waarin groenafval, wat organische (mest)stof bevat, van het bedrijf wordt afgevoerd en als compost, met een gelijke hoeveelheid organische (mest)stof, wordt teruggeleverd.

De enige wettelijke regeling die in dit geval van toepassing is, is de verplichting van de transporteur om de aanvoer van organische meststof te melden. Dit heeft echter wel tot gevolg dat het centraal composteren niet met gesloten mestboekhouding kan plaatsvinden.

Er bestaat een mogelijkheid om de compost aan te merken als zeefgrond; dan valt deze buiten de meldplicht. Een dergelijke constructie is uiteraard niet aan te bevelen en ook slechts mogelijk als het een bulk betreft, die op het composteringsbedrijf geheel apart wordt behandeld en waarvoor dan minimale hoeveelheden gelden van rond de 10.000 ton.

De composteringsbedrijven die in het kader van dit project zijn benaderd waren allen bereid om actief mee te denken. Uit de contacten kwamen de volgende belangrijke punten naar voren:

De telers die dit voorstel ondersteunden gaven allen aan dat zij er belang aan hechten dat het een exclusieve productstroom is. De teruggeleverde compost zou slechts moet zijn gemaakt uit het materiaal dat deze (groep van) telers aanleveren. Het idee hierachter is dat de compost niet is 'vervuild' met 'vreemd materiaal'. Men is vooral bang voor ziektekiemen, onkruidzaden en eventueel restafval.

De meeste composteringsbedrijven hebben echter in de praktijk niet de mogelijkheid om het organisch afval van een groep telers apart te composteren. Bij enkele bedrijven is dit wel mogelijk als het een zeer grote hoeveelheid van minimaal 10.000 ton per jaar betreft. Dit is een hoeveelheid die door de mogelijk deelnemende telers van zomerbloemen en vaste planten in de bollenstreek niet zal worden gehaald. Naast het probleem van het apart composteren wat betreft hoeveelheid, speelt er een probleem wat betreft de samenstelling van het afval voor een goede compostering. Als er veel 'nat' materiaal tussen zit zal er snoeihout moeten worden bijgemengd om voldoende lucht in het materiaal te krijgen. Als er in het groenafval door opslag tijdens het verzamelen bij de telers rotting is ontstaan, zullen de composteringsbedrijven dit niet in het normale composteringstraject (kunnen) opnemen, maar dit een gesloten (vergisting)proces laten ondergaan. De reden daarvoor is de kwaliteit van het composteringproces, maar ook eventuele stankoverlast voor omwonenden van het composteringsbedrijf. Deze vergisting is op geen enkel bedrijf apart voor deze aanbieders uit te voeren.

In aanloop naar het projectvoorstel is ook gesproken over eventuele deelname van bloembollenbedrijven in het centraal composteren. Meerdere composteringsbedrijven hebben aangegeven dat als er bolmateriaal in groenafval aanwezig is, dit afval in ieder geval naar een vergister gaat en niet direct gecomposteerd zal worden.

Op de meeste composteringsbedrijven wordt een zeer strikte kwaliteitscontrole gehandhaafd. De compost is dan ook van goede kwaliteit en gegarandeerd vrij van ziektekiemen en onkruidzaden. Door wisselende samenstelling van het afval van een beperkte groep bedrijven zal garantie op de kwaliteit juist zelfs lastiger worden.

Een aparte compostering van reststromen en uitleveren van compost van een groep telers wordt door de composteringsbedrijven, als het al mogelijk is, ingeschat als veel duurder dan het laten afvoeren van groenafval en het aanschaffen van kwalitatief goede compost.

Enkele composteringsbedrijven gaven aan dat er met groepen telers graag overlegd wordt over gezamenlijke inzameling van groen afval en distributie van compost.

Er blijft natuurlijk de optie dat de telers op eigen locatie gaan composteren. Zij mogen dan nog 50% bedrijfsvreemd afval of grondstoffen aanvoeren. Dit kan natuurmaaisel zijn, of zoals hier waarschijnlijk nodig

is, verkleind hout voor de structuur. Dan is hiervoor geen opname in de mestboekhouding nodig. De kosten voor de teler worden in totaal echter altijd hoger dan wanneer groenafval wordt afgevoerd en compost wordt aangevoerd (ruimtebeslag, benodigde apparatuur en arbeid).

4 Conclusie

De conclusie van dit project is dat het centraal laten composteren van gewasresten door een groep telers niet met gesloten mestboekhouding mogelijk is.

Daarnaast is de aparte compostering van de deze groep op de composteringsbedrijven (praktisch) niet mogelijk. Het beste alternatief is afvoer van gewasresten en aanvoer van kwalitatief goede (gecontroleerde) compost, eventueel in een collectief van telers.

Bovenstaande conclusie leidt tot een no-go voor het vervolg van dit project.